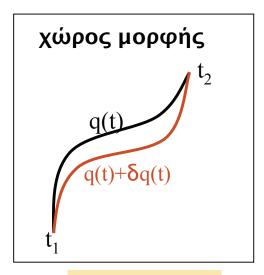
Στάσιμο ή στατικό ολοκλήρωμα

- Φανταστείτε δύο διαδρομές οι οποίες είναι πολύ κοντά μεταξύ τους
 Η διαφορά τους είναι απειροελάχιστη
- Στάσιμο ολοκλήρωμα σημαίνει ότι η διαφορά των ολοκληρωμάτων δράσης είναι μηδέν κατά πρώτη προσέγγιση ως προς δq(t)
 - Ανάλογο του «πρώτη παράγωγος = 0»
 - Σχεδόν ίδιο σα να λέμε «ελάχιστο»Θα μπορούσε να 'ναι και μέγιστο

$$\delta S = \int_{t_1}^{t_2} L(q + \delta q, \dot{q} + \delta \dot{q}, t) dt - \int_{t_1}^{t_2} L(q, \dot{q}, t) dt = 0$$

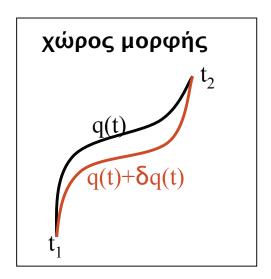

 $\delta q(t_1) = \delta q(t_2) = 0$

Απειροελάχιστη μεταβολή τροχιάς

- \Box Τι είναι δq(t);
 - > Είναι αυθαίρετη... Σχεδόν
 - Πρέπει να είναι μηδέν στα t₁ και t₂
 - > Συμπεριφέρεται πολύ καλά

Συνεχής, μη απειριζόμενη συνεχείς 1^{ες} και 2^{ες} παράγωγοι

- □ Πρέπει να τη συρρικνώσουμε σε μηδέν
 - ightharpoonup Το τέχνασμα είναι: γράψτε την ως $\delta q(t) = \alpha \eta(t)$
 - > α είναι μια παράμετρος, την οποία θα κάνουμε να πηγαίνει στο 0
 - > η(t) είναι μια καλώς συμπεριφερόμενη αυθαίρετη συνάρτηση

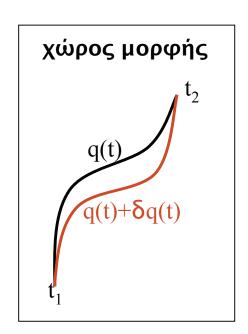
Από την αρχή Hamilton στην Lagrange

- Λάβετε υπ' όψη μια γενικευμένη συντεταγμένη q
 - \blacksquare Προσθέστε $\delta q(t)$ σε q(t), και ζητείστε $\delta q(t)$ →0
 - Κάντε το αυτό με $\delta q(t) = \alpha \eta(t)$ $q(t,\alpha) = q(t) + \alpha \eta(t)$
 - α είναι μια παράμετρος →0
 - η(t) μια αυθαίρετη καλώς συμπεριφερόμενη συνάρτηση
 - $n(t_1) = n(t_2) = 0$

Το ολοκλήρωμα δράσης θα 'ναι

$$S(a) \equiv \int_{t_1}^{t_2} Lig(q(t,a),\dot{q}(t,a),tig)dt$$

Εξαρτάται από το η (t)

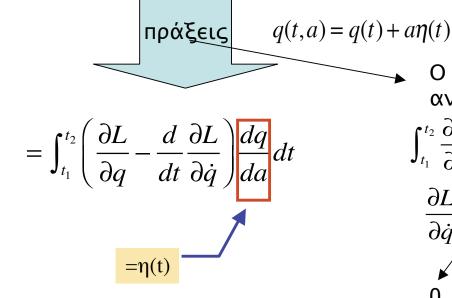

Για οποιοδήποτε η(t)

Λογισμός μεταβολών

- \Box Ορίσαμε $S(a) \equiv \int_{t_1}^{t_2} L(q(t,a),\dot{q}(t,a),t)dt$
- \square Αν η δράση είναι στάσιμη $\longrightarrow \left(\frac{dS(a)}{da}\right)_{a=0}^{\infty} = 0$

$$\frac{dS(a)}{da} = \int_{t_1}^{t_2} \left(\frac{\partial L}{\partial q} \frac{dq}{da} + \frac{\partial L}{\partial \dot{q}} \frac{d\dot{q}}{da} \right) dt$$

Αυθαίρετη συνάρτηση

Ο 2ος όρος με ολοκλήρωση ανά τμήματα δίνει:

$$\int_{t_{1}}^{t_{2}} \frac{\partial L}{\partial \dot{q}} \frac{d\dot{q}}{da} dt = \int_{t_{1}}^{t_{2}} \frac{\partial L}{\partial \dot{q}} \frac{d}{dt} \left(\frac{dq}{da}\right) dt =$$

$$\frac{\partial L}{\partial \dot{q}} \frac{dq}{da} \Big|_{t_{1}}^{t_{2}} - \int_{t_{1}}^{t_{2}} \frac{d}{dt} \left(\frac{\partial L}{\partial \dot{q}}\right) \frac{dq}{da} dt$$

$$0 \quad \text{Epsends } \dot{\eta} \frac{dq}{da} = \eta(t) \text{ kal}$$

$$\eta(t_{1}) = \eta(t_{1}) = 0$$

Εξίσωση Lagrange

Θεμελιώδες Λήμμα:

$$\int_{x_1}^{x_2} M(x) \eta(x) dx = 0 \quad \text{ για κάθε } \eta(x) \qquad \qquad M(x) = 0 \quad \gamma \alpha \quad x_1 < x < x_2$$

Παίρνουμε:

$$\int_{t_1}^{t_2} \left(\frac{\partial L}{\partial q} - \frac{d}{dt} \frac{\partial L}{\partial \dot{q}} \right) \eta(t) dt = 0 \qquad \qquad \frac{\partial L}{\partial q} - \frac{d}{dt} \frac{\partial L}{\partial \dot{q}} = 0$$

Πήραμε την εξίσωση Lagrange

Συμβολισμοί των μεταβολών

Για συντομία χρησιμοποιούμε το συμβολισμό δ για τις απειροελάχιστες μεταβολές

π.χ. α-παράγωγος στο α=0

$$\delta S \equiv \left(\frac{dS}{da}\right)_{a=0} da = \frac{d}{da} \left(\int_{t_1}^{t_2} L(q(t,a), \dot{q}(t,a), t) dt\right) da$$

$$\delta q \equiv \left(\frac{dq}{da}\right)_{a=0} da = \eta(t)da$$

Η αρχή του Hamilton μπορεί να γραφεί

$$\delta S \equiv \int_{t_1}^{t_2} \left(\frac{\partial L}{\partial q} - \frac{d}{dt} \frac{\partial L}{\partial \dot{q}} \right) \delta q dt$$

Δουλεύοντας με η-συντεταγμένες

Είναι εύκολο να αναπτύξουμε την προηγούμενη μεθοδολογία για περισσότερες συντεταγμένες $q \rightarrow q_1,...,q_n$

$$\delta S \equiv \int_{t_1}^{t_2} \sum_i \left(\frac{\partial L}{\partial q_i} - \frac{d}{dt} \frac{\partial L}{\partial \dot{q}_i} \right) \delta q_i dt$$

$$= 0 \text{ για κάθε i}$$

Υπόθεση: $\delta q_1, \delta q_2, \dots$ είναι αυθαίρετα και ανεξάρτητα

- > Δεν ισχύει για x-y-z συντεταγμένες αν υπάρχουν δεσμοί
- > Ισχύει για γενικευμένες συντεταγμένες αν το σύστημα είναι ολόνομο

Η αρχή του Hamilton

$$\delta S = \delta \int_{t_1}^{t_2} L(q, \dot{q}, t) dt = 0$$

- Η δράση S, περιγράφει όλη την κίνηση του συστήματοςΕίναι αρκετό να εξαγάγουμε τις εξισώσεις κίνησης
- Η δράση S, δεν εξαρτάται από την εκλογή των συντεταγμένων
 Ο φορμαλισμός Lagrange είναι αναλλοίωτος από εκλογή συντεταγμένων

Ο λογισμός των μεταβολών

Η τεχνική έχει ευρύτερες εφαρμογές

Γενικά για

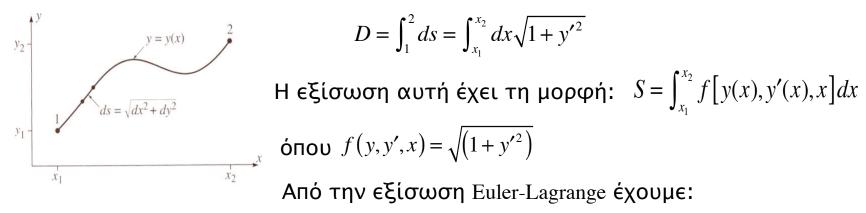
$$J = \int_{x_1}^{x_2} f(y(x), y'(x), x) dx \qquad y' \equiv \frac{dy}{dx}$$

$$\delta J = 0 \Rightarrow \frac{\partial f}{\partial y} - \frac{d}{dx} (\frac{\partial f}{\partial y'}) = 0$$

Παραδείγματα

Η συντομότερη διαδρομή μεταξύ δύο σημείων είναι η ευθεία:

Είδαμε ότι το μήκος της διαδρομής που συνδέει 2 σημεία είναι:

$$D = \int_{1}^{2} ds = \int_{x_{1}}^{x_{2}} dx \sqrt{1 + y'^{2}}$$

όπου
$$f(y, y', x) = \sqrt{(1 + y'^2)}$$

$$\delta S = 0 \Rightarrow \frac{\partial f}{\partial y} - \frac{d}{dx} \left(\frac{\partial f}{\partial y'} \right) = 0 \tag{1}$$

Aλλά
$$\frac{\partial f}{\partial y} = 0$$
 και $\frac{\partial f}{\partial y'} = \frac{y'}{\sqrt{1 + {y'}^2}}$

Αντικαθιστώντας στην (1) $\frac{d}{dx}(\frac{\partial f}{\partial y'}) = 0 \Rightarrow \frac{\partial f}{\partial y'} = C \Rightarrow \frac{y'}{\sqrt{1 + {v'}^2}} = C \Rightarrow y'^2 = C^2(1 + {y'}^2)$

$$\Rightarrow y'^2 = \frac{-C^2}{\left(C^2 - 1\right)} \Rightarrow y'(x) = \sigma \tau \alpha \theta. \Rightarrow dy = k dx \Rightarrow \int dy = k \int dx \Rightarrow y = kx + b$$

Γεωδεσιακή σφαιρικής επιφάνειας

- Η γραμμή η οποία δίνει τη μικρότερη απόσταση μεταξύ δύο σημείων πάνω σε μια οποιαδήποτε επιφάνεια ονομάζεται γεωδεσιακή (geodesics) της επιφάνειας
- Είδαμε ότι η γραμμή που ενώνει δύο σημεία στο επίπεδο είναι η ευθεία.
 Ποια είναι η γραμμή που δίνει την μικρότερη απόσταση δύο σημείων πάνω σε σφαιρική επιφάνεια?

Χρησιμοποιούμε σφαιρικές συντεταγμένες (ρ, θ, φ).

Έστω δύο σημεία της επιφάνειας είναι τα $\Sigma_1(\theta_1, \phi_1)$ και $\Sigma_2(\theta_2, \phi_2)$

Η στοιχειώδης απόσταση σε σφαιρικές συντεταγμένες είναι:

$$ds^{2} = d\rho^{2} + \rho^{2}d\theta^{2} + \rho^{2}\sin^{2}\theta d\phi^{2} \Rightarrow ds^{2} = \rho^{2}\left(d\theta^{2} + \sin^{2}\theta d\phi^{2}\right)$$

Στην περίπτωση αυτή $d\rho$ =0

Άρα η απόσταση μεταξύ των σημείων είναι:

$$s = \rho \int_1^2 \left(d\theta^2 + \sin^2 \theta d\phi^2 \right)^{\frac{1}{2}} \Rightarrow s = \rho \int_1^2 \left(\frac{d\theta^2}{d\phi^2} + \sin^2 \theta \right)^{\frac{1}{2}} d\phi$$

Αναγνωρίζοντας:
$$f = \left(\frac{d\theta^2}{d\phi^2} + \sin^2\theta\right)^{\frac{1}{2}} = \left(\theta'^2 + \sin^2\theta\right)^{\frac{1}{2}} \qquad \text{όπου} \quad \theta' = \frac{d\theta}{d\phi}$$

θέλουμε την ελάχιστη απόσταση, τότε το ολοκλήρωμα πρέπει να χει ακρότατο

Γεωδεσιακή σφαιρικής επιφάνειας

Παρατηρούμε ότι
$$\frac{\partial f}{\partial \varphi} = 0$$
 (1)

Αλλά για μια συνάρτηση
$$f = f(y, y', x)$$
 έχουμε
$$\frac{df}{dx} = \frac{\partial f}{\partial y} \frac{dy}{dx} + \frac{\partial f}{\partial y'} \frac{dy'}{dx} + \frac{\partial f}{\partial x}$$
(2)

οπότε
$$\frac{df}{dx} = \frac{\partial f}{\partial y}y' + \frac{\partial f}{\partial y'}y'' + \frac{\partial f}{\partial x}$$
 (3)

Ακόμα ισχύει ότι:
$$\frac{d}{dx}\left(y'\frac{\partial f}{\partial y'}\right) = y''\frac{\partial f}{\partial y'} + y'\frac{d}{dx}\frac{\partial f}{\partial y'}$$
Από την (3) όμως:
$$\frac{\partial f}{\partial y'}y'' = \frac{df}{dx} - \frac{\partial f}{\partial y}y' - \frac{\partial f}{\partial x}$$

Από την (3) όμως:
$$\frac{\partial f}{\partial y'}y'' = \frac{\partial f}{\partial x} - \frac{\partial f}{\partial y}y' - \frac{\partial f}{\partial x}$$

Οι δύο τελευταίοι όροι γράφονται:
$$-y'\left[\frac{\partial f}{\partial y} - \frac{d}{dx}\frac{\partial f}{\partial y'}\right] = 0$$
 (Εξίσωση Ε-L)

Οπότε καταλήγουμε:
$$\frac{d}{dx} \left(y' \frac{\partial f}{\partial y'} \right) = \frac{df}{dx} - \frac{\partial f}{\partial x} \Rightarrow \frac{\partial f}{\partial x} = \frac{df}{dx} - \frac{d}{dx} \left(y' \frac{\partial f}{\partial y'} \right) \Rightarrow \frac{\partial f}{\partial x} = \frac{d}{dx} \left(f - y' \frac{\partial f}{\partial y'} \right)$$

Από την (1) όμως (υποθέσαμε ότι f ανεξάρτητη της x) έχουμε $\frac{df}{2} = 0$

Άρα καταλήγουμε στην εξίσωση:
$$\frac{d}{dx} \left(f - y' \frac{\partial f}{\partial y'} \right) = 0 \implies f - y' \frac{\partial f}{\partial y'} \equiv \sigma \tau \alpha \theta. \quad \text{όταν} \quad \frac{\partial f}{\partial x} = 0$$

2^η μορφή εξισώσεων Ε-L

Γεωδεσιακή σφαιρικής επιφάνειας

Από τις εξισώσεις Euler-Lagrange έχουμε:

$$\frac{\partial f}{\partial \theta} - \frac{d}{d\phi} \left(\frac{\partial f}{\partial \theta'} \right) = 0 \Rightarrow \left(\theta'^2 + \sin^2 \theta \right)^{1/2} - \theta' \cdot \frac{\partial}{\partial \theta'} \left(\theta'^2 + \sin^2 \theta \right)^{1/2} = const \equiv a$$

Διαφορίζοντας και πολ/ζοντας με f έχουμε τελικά $\sin^2\theta = \alpha (\theta'^2 + \sin^2\theta)^{1/2}$

Θέτοντας $\frac{d\phi}{d\theta} = \theta'^{-1}$ η προηγούμενη διαφορική εξίσωση δίνει:

$$\frac{d\phi}{d\theta} = \frac{\alpha \csc^2 \theta}{(1 - \alpha^2 \csc^2 \theta)^{1/2}} \Rightarrow \phi = \sin^{-1} \left(\frac{\cot \theta}{\beta}\right) + \alpha \qquad \beta^2 \equiv (1 - \alpha^2) / \alpha^2$$

Η τελευταία εξίσωση για το φ παίρνει τη μορ φ ή: $\cot \theta = \beta \sin(\phi - \alpha)$

$$\cot \theta = \beta \sin(\phi - \alpha) = \beta \sin \phi \cos \alpha - \beta \cos \phi \sin \alpha \qquad \qquad \text{Πολ/ζω με } \rho \sin \theta$$

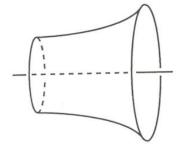
 $\rho\cos\theta = \beta\rho\sin\theta\sin\phi\cos\alpha - \beta\rho\sin\theta\cos\phi\sin\alpha$

Θέτω:
$$A = \beta \cos \alpha$$
 $B = \beta \sin \alpha$

$$(\rho\cos\theta) = A(\rho\sin\theta\sin\phi) - B(\rho\sin\theta\cos\phi)$$

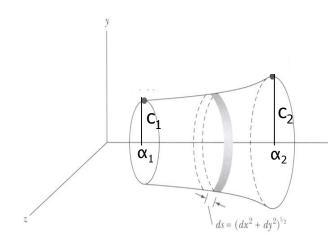
Ελάχιστη επιφάνεια περιστροφής

Έστω ότι μια επιφάνεια περιστροφής έχει 2 στεφάνια σαν τα όρια της. Ποια πρέπει να είναι η μορφή της επιφάνειας ώστε να έχει το ελάχιστο δυνατό εμβαδό

Λύση

Έστω η επιφάνεια δημιουργείται από την περιστροφή της καμπύλης y=y(x) γύρω από τον x-άξονα.

Συνοριακές συνθήκες:
$$y(a_1) = c_1$$
 $y(a_2) = c_2$

Χωρίζοντας την επιφάνεια σε στοιχειώδη δακτυλίδια, (λωρίδα επιφάνειας) το εμβαδό της δίνεται από:

$$A = \int L_c ds \Rightarrow A = \int_{a_1}^{a_2} 2\pi y \sqrt{1 + {y'}^2} dx$$
 περιφέρεια Στοιχειώδες μήκος

Άρα χρειάζεται να βρούμε τη συνάρτηση που ελαχιστοποιεί το ολοκλήρωμα Α

Η συνάρτησή μας είναι: $f(x) = y\sqrt{1 + {y'}^2}$

Ελαχιστοποίηση του ολοκληρώματος σημαίνει ικανοποίηση της εξίσωσης Ε-L

Ελάχιστη επιφάνεια περιστροφής

Λήμμα:

" Η συνάρτηση y(x) που δίνει ακρότατες τιμές στο ολοκλήρωμα:

$$\int_{x_1}^{x_2} f(y) \sqrt{1 + {y'}^2} dx$$
 όπου $f(y)$ δεδομένη συνάρτηση του y

ικανοποιεί τη διαφορική εξίσωση $1+y'^2=Bf(y)^2$ όπου B σταθερά ολοκλήρωσης"

Θεωρώντας f(y) = y έχουμε: $1 + y'^2 = By^2$

Λύνοντας τη διαφορική εξίσωση:

Λυνοντας τη διαφορικη εξισωση:
$$\frac{dy}{dx} = \sqrt{By^2 - 1} \Rightarrow \frac{dy}{\sqrt{By^2 - 1}} = dx \Rightarrow \int \frac{dy}{\sqrt{By^2 - 1}} = \int dx$$
Το ολοκλήρωμα:
$$\int \frac{dz}{\sqrt{z^2 - 1}} = \cosh^{-1} z$$

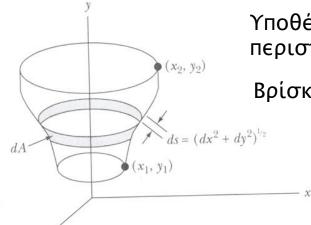
Επομένως η λύσης είναι: $y(x) = \frac{1}{\sqrt{R}} \cosh\left[\sqrt{B}(x+d)\right]$ όπου d σταθερά ολοκλ.

Οι σταθερές Β και d καθορίζονται από τις συνοριακές συνθήκες:

$$c_1 = \frac{1}{\sqrt{B}} \cosh \left[\sqrt{B} \left(a_1 + d \right) \right] \qquad \text{kat} \quad c_2 = \frac{1}{\sqrt{B}} \cosh \left[\sqrt{B} \left(a_2 + d \right) \right]$$

Επιφάνεια περιστροφής γύρω από y-άξονα

Επιφάνεια δημιουργείται από την περιστροφή μιας καμπύλης που συνδέει 2 σταθερά σημεία (x_1,y_1) και (x_2,y_2) γύρω από άξονα ομοεπίπεδο με τα 2 σημεία. Να βρεθεί η εξίσωση της καμπύλης που συνδέει τα 2 σημεία και δίνει επιφάνεια περιστροφής με το ελάχιστο εμβαδό.

Υποθέτουμε ότι η καμπύλη που περνά από τα σημεία 1 και 2 περιστρέφεται γύρω από τον άξονα γ.

Βρίσκουμε το εμβαδό dA μιας λωρίδας όπως στο σχήμα.

$$ds = (dx^{2} + dy^{2})^{1/2} \qquad dA = 2\pi x ds = 2\pi x \left(dx^{2} + dy^{2}\right)^{1/2} \implies$$

$$A = 2\pi \int_{x_1}^{x_2} x (1 + y'^2)^{1/2} dx$$

Για να βρούμε το ακρότατο του Α θεωρούμε την: $f = x(1+y'^2)^{1/2}$ και την αντικαθιστούμε στη εξίσωση Ε-L

$$\delta A = 0 \Rightarrow \frac{\partial f}{\partial y} - \frac{d}{dx} \left(\frac{\partial f}{\partial y'} \right) = 0 \Rightarrow 0 - \frac{d}{dx} \left(\frac{xy'}{\left(1 + y'^2 \right)^{1/2}} \right) = 0$$

Επομένως:
$$\frac{xy'}{\left(1+y'^2\right)^{1/2}} = const. \equiv a \Rightarrow x^2y'^2 = a^2\left(1+y'^2\right) \Rightarrow y' = \frac{a}{\sqrt{x^2-a^2}}$$

Επιφάνεια περιστροφής γύρω από y-άξονα

Ολοκληρώνουμε την: $y' = \frac{a}{\sqrt{x^2 - a^2}}$

$$\frac{dy}{dx} = \frac{a}{\sqrt{x^2 - a^2}} \Rightarrow \int dy = \int \frac{adx}{\sqrt{x^2 - a^2}} \Rightarrow y(x) = a \cosh^{-1}\left(\frac{x}{a}\right) + b$$

Οι σταθερές α και b βρίσκονται από τη συνθήκη ότι η y(x) περνά από τα σημεία 1,2

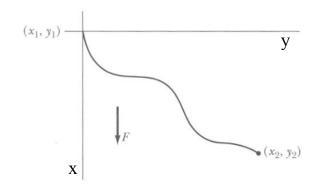
Η παραπάνω εξίσωση μπορεί να γραφεί επίσης και ως:

$$x = a \cosh\left(\frac{y - b}{a}\right)$$

Η εξίσωση αυτή είναι η εξίσωση της "σαπουνόφουσκας" που κρέμεται ελεύθερα από δύο σημεία στήριξης

Βραχυστόχρονο – κλασσικό πρόβλημα φυσικής

Θεωρήστε ένα σωματίδιο που ξεκινά από ηρεμία από ένα σημείο (x_1,y_1) και πηγαίνει σε ένα σημείο (x_2,y_2) . Να βρεθεί η διαδρομή που επιτρέπει το σώμα να εκτελέσει τη διαδρομή στο μικρότερο χρονικό διάστημα

Θεωρούμε το σύστημα συντεταγμένων ώστε το αρχικό σημείο συμπίπτει με την αρχή των αξόνων

Θεωρούμε ότι η δύναμη του πεδίου δρα στη x-διεύθυνση και είναι σταθερή και δεν υπάρχει τριβή - συντηρητικό

Η ολική μηχανική ενέργεια διατηρείται: E = T + V = const.

Επειδή το σώμα ξεκινά από ηρεμία: E = T + V = 0 (θεωρώντας ότι V = 0 για y = 0)

Σε κάθε σημείο της τροχιάς: $T = \frac{1}{2}mv^2$ και $V = -Fx \Rightarrow V = -mgx$

Αφού
$$E = T + V = 0 \Rightarrow v^2 = 2gx \Rightarrow v = \sqrt{2gx}$$

Ο χρόνος που απαιτείται για το σωματίδιο να εκτελέσει τη διαδρομή είναι:

$$t = \int_{1}^{2} \frac{ds}{v} = \int \frac{\left(dx^{2} + dy^{2}\right)^{1/2}}{\left(2gx\right)^{1/2}} \Rightarrow t = \int_{x_{1}=0}^{x_{2}} \left(\frac{1 + y'^{2}}{2gx}\right)^{1/2} dx \quad \text{Θέλουμε ο χρόνος αυτός να είναι ελάχιστος}$$

Βραχυστόχρονο

Από τη σχέση: $t = \int_{x_1=0}^{x_2} \left(\frac{1+y'^2}{2gx}\right)^{1/2} dx$ αναγνωρίζουμε τη συνάρτηση: $f = \left(\frac{1+y'^2}{2gx}\right)^{1/2}$

Από την εξίσωση Ε-L έχουμε:

$$\delta t = 0 \Rightarrow \frac{\partial f}{\partial y} - \frac{d}{dx} \left(\frac{\partial f}{\partial y'} \right) = 0 \Rightarrow 0 - \frac{d}{dx} \left(\frac{2y'}{\left[x \left(1 + y'^2 \right) \right]^{1/2}} \right) = 0 \Rightarrow$$

$$\frac{y'}{\left[x \left(1 + y'^2 \right) \right]^{1/2}} \equiv \frac{1}{\sqrt{2a}} \Rightarrow \frac{y'^2}{\left[x \left(1 + y'^2 \right) \right]} = \frac{1}{2a} \Rightarrow y = \int \frac{x dx}{\left(2ax - x^2 \right)^{1/2}}$$

Πραγματοποιούμε την ολοκλήρωση με αλλαγή μεταβλητών:

$$x = a(1 - \cos \theta) \qquad dx = a\sin \theta d\theta$$

Το ολοκλήρωμα γίνεται: $y = \int a(1-\cos\theta)d\theta \Rightarrow y = a(\theta-\sin\theta) + const.$

Οι παραμετρικές εξισώσεις ενός κυκλοειδούς που περνά από την αρχή των αξόνων είναι: -

$$x = a(1 - \cos \theta)$$
$$y = a(\theta - \sin \theta)$$

Η σταθερά α πρέπει να ρυθμιστεί ώστε το σώμα να περνά από το σημείο (x_2,y_2)

